

MAZÁN TŰL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, az évi
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 6.
A szerkesztőség leírataitól és
adása vagy megrendése
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalában intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Hónaponta 10 k.
Félévente 50 k.
Évente 100 k.
Külföldre 120 k.
Külföldre 140 k.
Külföldre 160 k.
Külföldre 180 k.
Külföldre 200 k.
Külföldre 220 k.
Külföldre 240 k.
Külföldre 260 k.
Külföldre 280 k.
Külföldre 300 k.
Külföldre 320 k.
Külföldre 340 k.
Külföldre 360 k.
Külföldre 380 k.
Külföldre 400 k.
Külföldre 420 k.
Külföldre 440 k.
Külföldre 460 k.
Külföldre 480 k.
Külföldre 500 k.

XXXIII. évfolyam 287. szám. Nagyvárad Szombat, 1917 december 15.

Boroevics

vezérezredes a nváradai honvédek dicsőségéről.

A nagyváradai honvédek és a velük egy hadosztályban, a 20 honvédbadosztályban küzdő honvédek hősiességéről, dicsőségéről most szövődik a gyönyörű legenda.

Vérükkel írják Nagyvárad és Bihar megye hősi magyarjai a világtörténelem legborzalmasabb lapjaira évezredekre emlékeztetően a figyelmeztető szöveget: *ne bántsd a magyart!*

Honvátország bánja, Zrínyi Miklós vágta ezt a figyelmeztetést először a magyar nemzet ellenségeinek homlokára; azóta sokszor meg kellett ímetelnünk az ímetelt, de talán soha annyi hősi kitartással nem hirdette e szavakat a magyar nemzet minden világtáj felé, mint éppen most.

Honvédek szuronyaink élén villog, honvédek fegyveriből dörög a szózat, mindenütt messze ellenséges földön. Senki jobban nem érti át Zrínyi Miklós jellegét, mint a honvéd, hiszen a honvédséget magát ama bizonyos nagy időben egy nemzet vészkiáltása, egy nemzet dacos, büszke dobantása teremtette elő a földből: *ne bántsd a magyart!*

A honvéd nevet félni és tisztelni tanulták már régen Európában. Múltja, ragyogó, dicső múltja van a magyar honvédségnek, mely akkor, ama két nagy év vérésharcában a nagy múltú régi hadseregekkel már hetven év előtt egyszerre egyenrangúvá lett. Most a barnaattillás honvédek csukaszürke egyenruhás unokái még növelik a honvéd név dicsőségét s egy világgal szembe dacolva mutatják meg, hogy ők is méltók a magyar honvéd dicső nevére.

Ismét a drávántuli vidék szülföttje, Boroevics vezérezredes szól a magyarokhoz. Szól Bihar fiaikhoz,

a honvédek unokáihoz, megifjodott, dicsőségben világhírré emelkedett magyar fősökhöz.

Olvasásatok. A nagyváradai honvéd pótzászlóalj tegnapi napiparancsa a következő történelmi okmányt közli:

[M. kir. 20. honvéd gyaloghadosztály parancsnokság.

2159—1917. Res. sz.

Boroevics Szevezár vezérezredes ur Öcsögméltósága, hadseregszerep parancsrolunk december 4-én megtartott szemléje alkalmával a 39. és 81. dandár tisztjeinek a következő beszédet mondotta:

„Talán soha nem sajnáltam annyira hogy a magyar nyelvet nem bírom, mint éppen ma, amikor megjelenik önök előttem és nem mondhatom el önöknek anyanyelvükön mindent, amit elmondani szeretnék.

Mai nap nem alkalmas arra, hogy a közönségi beszéletem, amelyen ki tudom magamat fejezni — szóljak önökhez s mint hogy talán magyarsággal nem tudok, németül fogok beszélni, kérve, hogy azok, akik kezédekem megértették, többi némestől nem tudó bajtársaimnak tolmácsolni sziveskedjenek.

Öcsömmel ödvöslöm önöket orosz földön, mint az én „Gárdahadosztályom”, a 20. honvédbadosztály fős csapatjának tisztikarát. Azok a teljesítmények, melyeket önök előbb a Kárpátokban, majd később a Monte San Michelen és legutóbb a Monte San Gabrielen parancsnokságom alatt kifejtettek, örök dicsőséget meradnak a történelemnek.

Sohasem mulasztom el egyetlen alkalmat sem, hogy hivatalos jelentéseimben a 20. honvédbadosztályt, mint a vitézség és hősiességteljesítés mintaképét meg ne említssem, sőt mindig a császári és apostoli királyi Felügyelőnek, mint hadseregszerep parancsnok, jelentéseket tettem, minden alkalommal rámutatva hogy a 20. honvédbadosztály az

oress front egyik legjobb, legmegbízhatóbb legvitésebb hadosztálya.

Öcsömmre eszem, hogy ezt most önökkel, az önök kiváló hadosztályparancsnokuk előtt köszönhetem.

Uraim! Önök büszkék lehetnek az önök eddigi nehéz, súlyos, példátlanul vitéz, dicsőséges és eredményes teljesítményeikre, az utókor pedig kálával fog önöknek tartozni a méltóságáért, míg a világon csak egy magyar ember lesz, feladhatatlannak meradnak a 20. hadosztály dicsőséges küldömei és minden magyar ember — de az egész világ mindenkor emlékezni fog a derék hadosztály vitéz eszedelmek sádjára.

Önök nem is tudják, hogy milyen teljesítményeket végeztek és majd csak a világtörténelem olvasásakor fogják megtudni azt a nagyjelentőségű teljesítményt, amit a 20. honvédbadosztály a Monte San Gabrielen kifejtett.

A m. kir. honvédségnek háborús története eddig nem volt. De megismerete azt a honvédség magának ebben a világháborúban dicsőségesen ragyogó tetteivel és nyugodtan állíthatom — és állíthatja mindenki, hogy a honvédseregek egyenrangúak lettek azokkal a régi tradícióju ezredekkel, amelyek évezredes történelemmel, régimúlt harcok babérsávjával rendelkeznek. És mindent tette az a határt nem ismerő önfeláldozás, az az utólráhetetlen fegyelem és a példátlan vitézség, amely a honvédséget eddigi magatartásában és harcaiban mindig jellemozte.

Önök uraim már bizonyára tájékozódva vannak azokról a nagy eseményekről, amelyek az orosz fronton éppen most játszódhatnak le.

Bármint alakuljanak is azonban az események, bármint hozson a jövő, amely talán itteni ellenségünket is öntudatra fogja ébreszteni, nekünk el kell készülnünk a további harcokra. Használják fel tehát az időt, mely alatt az ellenséges tüszhatáson kívül vagyunk, a legénység továbbképzésére, mindennek előtt a legénységnek vas fegyelmésésére, mindent pedig el lehet és el is est nem győzőm eléggé hangsúlyozni a legénységgel való jóakaratu bánásmóddal.

Lebegjen szemük előtt uraim az, hogy a legénység önökben, a tisztokban jóakaratu támogatóját lássa. Az önök kezében olyan

emberanyag van, ami a maga nemében talán az egész világra egyedül áll.

Ifjú évetemet, mint hadapród, hadaagy, főhadnagy, mint dandár vezérkari tiszt és hadosztály vezérkari főnök, majd később, mint parancsnokló táborok Magyarországon töltöttem, volt alkalmam a magyar katonát megismernem s mondhatom, hogy a magyar katonát életét, vérért, szívesen áldozza felebbvalójáért, hazájának, ha ezek részéről megértésre talál s mosolyogva teljesíti a reá bízott legnagyobb, leg-súlyosabb feladatokat.

Igy tanulom megismerni a magyar katonát a háboruban is, ahol a háború első percétől kezdve, a reám ruházott felelősség miatt semmit sem mulasztva állandón tanuj vagyok önfeláldozásuknak.

Örömmel tapasztaltam Uraim, hogy a fegyelem, melyet én katonáimtól kívánok, a 20. hadosztály csapatánál teljes mértékben megvan. Örül a lelkem, amióta egy olyan körletbe jövök, ahol az önkönvédek teljesítenek szolgálatot és látom, hogy minden őrszem, ha nem is ismeri fel hadseregparancsnokát, de fessze, fegyelmesséit megtartásával tisztelőleg felebbvalójának. Ez csak egy kis jelenség, de éppen elegendő arra, amely egy jól fegyelmessé csapatot árul el és amely fegyelmessétség eddigi és jövőbeni győzelmeinknek egyik fontos tényezőit képezi.

Uraim! Amióta most elbocsájtom önök, kiemelem még egyszer a 20. honvéd hadosztály ezredeinek, különösen pedig az önkönvédek parancsnokainak, Lukachich táborok urnak hervadhatatlan érdemeit és azon reménynek adok kifejezést, hogy ha többi elcsúsznak a rájuk nézve immár kilátástalan harcok most is tovább akarnak folytatni, a 20. honvéddadosztály ezen utolsó küzdelmében is dicsőséget és babért fog aratni!

Tábori posta 417. 1917 december 6 án.
A másolat hitelesül:

Nagyvárad, 1917 december 14 én.

Alliquander százados,
pótlj segédlistát

* **Miniszteri értekezlet a köz-életmezősi ügyben.** Budapesti tudósítók jelentik: Bécsből jelentik: Maschay, Székely, Hadik miniszterek és Rakovszky István, aki az olasz hadsereg felosztására kiküldött bizottság tagja a Magyar Házban életmezősi ügyekben értekezletet tartottak. Az osztrák miniszterek nem vettek részt az értekezleten. Osztrák parlamenti körökben remélik, hogy az ellentéteket, melyek Magyarország és Ausztria között felmerültek, el fogják simítani.

* **Vásonyi betervezte a választójogi javaslatot.** Budapesti tudósítók jelentik: Az Est közli: Vásonyi Vilmos a hó 21-én terjeszti a képviselőház elé a választójogi javaslatot. A Ház egy ad hoc bizottság elé utasítja a javaslatot megvisszavételére. Est az ad hoc bizottságot januárban választja meg a képviselőház, mert azt meg előzőleg a bizottság megválasztását napi rendre kell tenni. Hogy a pártok mily arányban lesznek képviselve a bizottságban, azt még eddig nem állapították meg.

* **A Ház 21-én ülést tart.** A Magyar Tudósító jelentik: December 21-én délután 4 órakor a Ház ülést tart, amikor a további teendőket beszélik meg.

Német válasz a hadicélokrol.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff ügynökk-ség reflektál Balfour angol külügyminiszter nyilatkozására, amely szerint szeptemberben Németország békesajálatot tett Angliának.

A Wolff ügynökk-ség erronatkoslag közli, hogy szeptember elején a német kormányhoz egy semleges hatalom közvetítésével diplomáciai kérdést intéstek a német hadicélokrol. A semleges kormány költése oly természetű volt, hogy nemcsak szokás szerint biztosra kellett menni, hogy a semleges oldalról feltett kérdés Nagybritannia kormányának előzetes tudomásával és beleegyezésével történt. További a kérdéstől körülményeiből a legnagyobb valószínűség szerint következtetni lehetett, hogy az angol kormány a lépésről legalább is legfontosabb

szövegszerűen értesítette és beleegyezését megkapta.

A német kormány hajlandó volt a kérdésre feletet adni. Erre nézve két út állt előtte: közvetett vagy közvetlen. A közvetett válasszal, nevezetesen a semleges hatalom útján való válasszal ellen szült az a körülmény, hogy a német állásfoglalásnak minden egyoldala tudni adása már a semleges közvetítőt is egyoldalúan megköti a német politikával szemben. Cél szerűbbnek látszott a közvetlen szóban válasszal egy bizalmi ember útján. Az események további folyása arra a meggyőződésre juttatott, hogy ilyen közvetlen válasszal lehet őrvé tenni. A brit kormány készségéről, hogy a német kormány költését elfogadja, a német kormány csak Balfournak az alsóházban tett költése útján vett tudomást.

Az ántánt két nagy botránya.

Clémenceau és Lloyd George.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Itteni politikai körök az ántánt köréből két nagyobb botrányt várnak. Az egyik botrány Guillaum körül forog, aki viszonszól az ellene indult hajszáért le fogja leplezni Clémenceaut egyen kétsz jellemtű pénzügyi művelettel miatt. A másik botrányt Angliából várják. Az angol szociálisták avval vádolják Lloyd Georgot, hogy amerikai fegyvergyáraktól nagyobb pénzügyösszeget ajándékot fogadott el.

A vörös gárda és Kornilov harca.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Morning Post jelentik Pétervárról: Vádtalan, hogy a bolshevikiek Biolograd mellett győzelmet arattak volna. A bolshevikiek ugyanis tekintélyes haderejt vontak össze Kornilov ellen, hogy utját elvágják. Kornilov maga vette át a főparancsnokságot csapatai felett. Bizlográdánál a bolszvik csapatoknak csak egy része tudott győzelmet aratni mert Kornilov megkerülte és hátra támadta őket. A bolszvik marókok elmenekültek, a többi katonát letette a fegyvert és csatlakozott Kornilovhoz. Kornilov a vörös gárdával a legbrutálisabban bárt el.

Ujabb harcok az olaszok ellen.

Budapest, december 13. (Saját tudósítónktól.) A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Keleti harctér.

A fegyverszüneti tárgyalások tovább tartanak.

Olasz harctér.

A Piave és a Brenta között a harcok tevékenység újból feléledt.

A vezérkar főnöke.

Berlin, december 13. A nagyfőhadiszárlás jelentik:

Keleti harctér.

A fegyverszüneti tárgyalások tovább tartanak.

Olasz harctér.

A Brenta és a Piave között egyes helyeken kisebb vállalkozásokkal kapcsolatban heves ütés-ségi harcok fejlődtek ki.

Macedón arcvonal.

Nincs külső esemény.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Az angolok véres veszteségei Flandriában.

Berlin, december 14. A nagyfőhadiszárlás jelentik:

Gyugati harctér.

Kupprecht bajor trónörökös vezértábor nagy hadserege Flandriában csak néhány esakesson volt élénk a tüéségtől tevékenység. Bullecourtól keletre az angolok megállás nélkül, hogy visszafoglalják az elvesztett árkokat. Véres veszteségek mellett visszaverték őket. Itt, mint Prorvillelől délre végrehajtott előretörésük alkalmával foglyok maradtak kezükön. St. Quentinlől délre heves aknázással rajtaütöttek az ellenséget. Jelentékeny károkat okoztak.

A német trónörökös hadserege. Cionnetó esakkelre egy német felderítő előretörés foglyokat arad négyezett.

Albrecht württembergi herceg hadserege St. Maudslotti esak a, Nancól északra es keletre, valamint a Hartmannswillerkoplon fokozott ütés-ségi tevékenységet fejteszt ki.

Pálffy Béla előadása Szent Bonifácról.

A Kath. Népszövetség harmadik adventi estéje.

Egyre fokozódó érdeklődés mellett, egyre mélyebb hatással sajnának le a Kath. Népszövetség adventi estéi, melyek során Pálffy Béla az ő ragyogó szónoki képességével végigvezeti a hallgatókat az emberi élet különböző fázisaiban, rámutatva mindenütt az Isten művészi kezére, mely a gyarló embereket szentekké képes magasztalni.

A tegnapi előadás a felöltött férfif, egy hős katonát vett alapjául, a ki a bűnből emelkedik fel a szentté, a vértanúság magasztalására. Szent Bonifác vértanu élettörténete volt Pálffy fejtegetésének nagyszerű alapja. Míg az élettörténet késsz költés, a hős hősrévén Pálffy előléi színyűsá u és mégis tökéletes magyarázó, mindenkit megával megadó előadást, érthető, ha a köznépség mindvégig elragadtatva figyelt — és gondolkodott. Ezentúl Nagyvárad keresztény közönsége részére jól ismert lesz annak a szentnek az élettörténete és jelleme, akinek a földi maradványai a Szent László templomban pihennek. Más gondolatokhoz fogunk megállni ezentúl előadás előtt, Pálffy beszéde nemcsak gyönyörködtetett, hanem gondolkozásra is vezérelt.

Az előadásra izétt csatlakozó magyalt a Kath. Kör Szent László terme. Ott volt az egész keresztény Nagyvárad minden rétege. A jelen voltak közül a következőket sikerült összejegyeznünk:

Dr. Karácsonyi János c. püspök, dr. Vucskics Gyula, Szirmay L. Árpád, Sztán Illés kanonokok, dr. Kovács Lajos igazgató, dr. Szabó Vendel, Bánáss László, Szilágyi Dózsa, Torma Izidor, Lindauer Károly, Gálffy Sándor, Schwartz Géza, Szűcs Géza alszerekesek, Bozóky Gyula, Schuch Károly őrnagyok, Buzássy Albert, dr. Krüger Aladár, Walner Győző, Tátray Sándor, Puskás Béla, Somogyi Géza, Zsándszky László Padala Pál, Karakas Károly és még számosan, különösen nagy és előkelő hölgyközönség.

Az ünnepély a kezdő kísérő előképek szereplésének bemutatásával kezdődött. Az első Szent Bonifác személyesítője, igazi színpadi tehetség, a kinek munkáján át sugárzik az ontudatos alakító képesség. Aglájja valóban római típusú szépség, Ham-nig Aranka. Pompás megjelenése mellett szíjéteka is kiváló. Ugy ő, mint a római nők csoportja: Balogh Ilonka, Somogyi Ily és Rácz Sándor rendkívül bájos megjelenésűek, rendkívül isemes kosztümjekkel már nagy hatást kellettek. Elragadtan kedves volt a következő csoport; Marosi Margit mint római társaság, kedves, finom arc, két bájos kis smoritt; a két Murányi leánya két, Nagy döröztetés fogadta a két szerencsés lány; ifj. Krüger Aladár és ifj. Martos Gyuszt. A tanuló pászny bíró Balogh Imre igazi görög arc. Pompás, frap-páns volt Balogh Emma a szűcsök csoportjával. A két békó marcona és bős alakja a a római katonák és polgárok csoportja zárta be a sorozatot.

Pálffy Béla beszéde közben egymás után kerültek színre a szentnépszerű előképek. Az első előképben Bonifác és Aglájja otthonukban vannak. Rendkívül színes,

változatos és kiváló jelzéssel egybeállított kép, a mely egyszerű frap-pórisa a közönséget. A következő képen Aglájja és Bonifác al-misszát osztogatnak. Csupa kordú jelmez, élettéljes csoportosítás. Megkapó volt a harmadik kép is; Bonifác Inesuja Aglájától Ellindul Tarsusba, hogy Aglájának kedvéért egy vértanu tetemét megszeresse számára. A válság komoly meghatottságot magyaszertén fejezte ki a kép: még a kis anorettek is, a kik az első képen mosolyogtak, fejüket le-hajvva könnyeznek. A negyedik kép tragikus erejével a lelkekbe kapott: a pogány-bíró székében ül és onnan nézi a kereszt-ény vértanuk hívégzését. Néhány holttest elszórvva, másokat a hóhérek gyötörnek. Ek-kor érkezik meg Bonifác. Egy vértanu nő kezéből kiesik a fegyver a halál pillanatá-ban. Bonifácnak a lelken egy sejtés villan át, a lejtett fegyvert felemeli, a bíró elé lép és megsemmisíti a szent jelvényt. A bíró azon elsötétül, karját kinyújtva hűveljéket lefelé fordítja és — a bakó oda lép Bonifácához... Az utolsó kép a vi-szentlítés. Bonifác a saját vértanu tetemét vitette haza Aglájához, a ki barátától és hársnépétől környesve, mélyen megrendülve borul a holttestre, melynek kezében akkor is ott a fegyver...

Egyik szebb, hatásosabb kép a másik-ról Melán dicserék rendkívül jelzéssze-gűkkel, színességükkel és változatosságukkal ugy az egyen szereplés, mint az igazán fénydhatatlan rendezés, dr. Krüger Aladáré önzetlen buzgóságot és pontosságot. És az jelzésen kívül ilyen csoportképek beállít-tásában tanulságy és fénydés is kell, amit mind lelkesen hozott a közönség a képe-ket kísérő lelkes tapsokkal.

Pálffy gyönyörű beszédének gondolat-menetét helyes számokban kösöljük.

A tegnapi ünnepélyen felöltöztek a következők:

Szirmay Árpád 20, dr. Vucskics Gyula, dr. Kovács Lajos, Szilágyi Dózsa, Fernbach Lóvrek 10—10 koronát.

A negyedik és utolsó adventi est jövő pénteken lesz, ennek alaptémáját Szent Péter élettörténete adja. Ennek szintén nagyszerű nek igékes előképeiben az Ur János meg személyesítését Bibari Ákos volt salves el vállalni.

Az utolsó adventi estére fenntartott je-gyek a Kath. Kör hársügyi hivatalában min-den este megválthatók.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
Telefonszám 827.

Városi közgyűlés.

Második nap.

Nagyvárad város törvényhatósági bizott-sága folytatta közgyűlését.

A még hátralevő ügyeket 5 órára mid letárgyalták, mert vita csupán egy tárgynál: a villamos áramdíjak emelésénél volt.

A közgyűlésen Ember Géza főispán el-nékölt.

Az első napl tanácskozás jegyzőkönyvét (szavétel nélkül hitelesítették).

A közlekedésnél előtérbe egy millió fo-lyószámra kölesön újból felvétele tárgyában elfogadták az Egyesült Bank és Takaré-k-pénztár által tett legolcsóbb ajánlatot.

A keresztény tanácsokola múlt évi szá-számadását és folyó évi költségvetését el-fogadják s az addigi 1500 korona állam-egélyt továbbra is kéri.

A villamos áramdíj emelése.

A tanács előterjesztést tett a villamos áram díjának emelésére. A munkabérek és az árszámok drágulása folytán a villa-mosmű 1918. évi költsége 500 000 koronával lesz magasabb, mint az 1917. évi kiadások. Eset javasolja a tanács, hogy a villamos-áram díját hektowattóránként 1918 január 1 től 8 fillérről 12 fillérré emeljék, vagyis 50 szá-zalékkal, a motorerő átviteli áramot pedig 3 és fél fillér helyett 5 fillérben állapít-sák meg.

Kelen Béla jól ismeri a villamostelep helyzetét, de a tervezett emelést nagyon tartja. Indítványozza, hogy a tanács javaslát végjék le most a repirandól s az áram díj emelésében a tanács újtol tegyen szá-mítésket és pedig ugy a városi vasut, mint az állami intézményeknek szolgáltatott áram-energiajára vonatkozólag a az eredmény-hez képest tegyen újabb jelentést.

Weiszlovits Gyula ellene van a javasolt óriási emelésnek. Az államvasutnak, a városi vasutnak, a postának és egyes vállalatoknak rendkívül olcsón adja a város az áramot. Eset emeljék, ne pedig a kis-fogyasztókat terheljék meg. Különbösen is az áram megdrágítása csökkenteni fogja a fo-gyasztást a nem folyik be a kontemplált összeg.

Dr. Friedländer Sámuel azt kívánja, hogy akként kell a villamos áram ügyét rendezni, hogy az emelkedő terheket hárít-sák át azokra, akik kösöltöt úgy sem fizet-nek s így nem járulnak hozzá a város ter-haihez.

Rimanóczy Béla villamos igazgató részletesen foglalkosik a kérdéssel. Az emel-kező terheket csak a fogyasztóknak kell megfizetni. Kizárja, hogy szükség van arra is, hogy a szappali áramot olcsóbban adják, hogy legyen fogyasztó.

Végül a tanács javaslatához képest az emelést elfogadják.

Elfogadják a tanács azon javaslatát is, hogy a városi villamosmű hálózatába be-keposolt csengő transzformátorok után 1918. évtől évi 4 korona bérösszeget kell fizetni.

A tanács elfogadására ajánlja dr. Lóblé László törvényhatósági bizottsági tag azon indítványát, hogy a város feliratban kérje a pénzügyi kormánytól az 1899. évi VI. t. c. olyan módosítását, hogy a városi szennadó-pótlék emeltesse és pedig a 14 filléres 50 fillérré, a 11 filléres adótétel pedig 30 fillé-

létre emeltették. Ezen emelés a város jövődelét legalább 80—90000 koronával teszi pozitívá.

Ezután változatlanul elfogadták a városi költségvetéssel alkalmazottakat, valamint a nem szorosan vett költségvetési alkalmazottak és a villamosmű alkalmazottainak háborús segély kifizetésére vonatkozó tanácsai előterjesztéseket.

Egész sereg családai pótlék megszárazása után a költségvetés véget ért.

Faroham.

Mikor még meg sem szavazta a közgyűlés, kijelentették, hogy a hadbavonultak özvegyei és árvái részére 3000 mássa vágott fát kintal a tanács, családankint 3 mássát. Itt a híre Komény L. Ignác kapitány ajtaját eltorlaszolták a jelentkezők, akik közt kihozották a sorzámmal ellátott családokat. Aki azt hiszi, hogy voltak protekciók a fentartottak számukra bizonyos mennyiséget, azok tévednek: ezer családot adtak ki a szűrt megkezdtek házak összeírását, akik el tudtak kapni egy családot.

Es a háború az erős erőszakos jogát proklamálja a tiltás át a közelébe. Mindenütt az jut valahán, aki jobban marja a túlkedik, könyököi. De a közjótékonyágnál ez az elv szomorúan fest: hát a szemérmes megőrzés fagyjanak meg, vagy akik hátni maradtak, csak néznek, hogyan kap fát a tolokodó szerencsésebb?

Es a faroham egész nyomorúságunk jelképe. Minden vizsgálat, környezet, tanulmány nélkül kirepítenek 1000 családot, ahova csak, az kap fát. Fázunk ettől a fafosztó módosítottól, mert a testi erőnek, a lelki szomorúságnak a diadalát: nőveli a szarvakat ad a klabáló álszegénységnek. Nem tudnak jobbat és előszerűbbet a város urai, mint ilyen tozblamódosított?

Itt a posztó!

Hol a bakancs?

Mi van az üresedében levő állásokkal?

Tegnap végre, augusztus óta tanúsított türelmpróbák után, megérkezett az igazságtügyi posztó. Kapnak belőle bírák jegyzők és hivatalnokok, ki mennyit rendelt. A posztó szürke, kékeszürke, nem egészen olyan, mint a miata volt, rosszabb minőségű, silányabb minőségű. Ha abból ruhát csináltak a bíró, öcséséveszthető az eltiltórakokkal. De „nem lehet ám gyereki“, a pénz: előre bekészülték, vissza nem lehetett adni a posztót, munkáj volt átvenni.

Hát igen, ilyen az igazságtügyi tisztviselők „természetben való ellátása“. A bakancs ellenben, amire szükség volna, nem érkezett meg. A „készenléti fűtő“ jelentettek be rendelkezéseket, így hát is kellett mindenki sokakat, hogy a kevesek kaphassanak majd a bakancsból.

Hogy miért volt korlátlan a bejelentés és megrendelés, az titok s hogy mielőtt kapták vissza a pénzt a rendezés, az nem áll.

Általában homályos az a Gressák érméjében míg Gressák Károly kuriai ta-

nácselnök a státusban volt, addig az volt az elve, hogy minden üresedésben levő állást azonnal be kell tölteni. Mióta miniszter lett a hajdani újságíró, azóta nem sürgős Nagyváradon a bírói és jegyzői állások betöltése.

Nem sürgős már semmi, a bírák egyen-dolgozhatják magukat a személyzeti hiányok miatt, — miniszter már Gressák s ez a legfontosabb. A többi — blitri.

A Vörös-Kereszt Egylet Szilveszter-estéjére

nagyban készülők már a rendezőség minden tagja és a szerény munkának bizonyára meg lesz a gyümölcse, — nem fog elmaradni sem az anyagi, sem az erkölcsi siker, — amely a Vörös-Kereszt vállalkozását mindég nyomon kíséri.

Nadányi Károly a „Porcellán figurák“ postikus aloml szembélyesítőjének ifjú urilány gárdáját veseti. Berkovits Rózsáé az „Elvesztett levelek“ című darab bemutatásán fáradozik és ezenkívül más műkelvelő szereplések, balett kabaré, énekei vannak műsorra tűzve. É sőt a társulat s ki tudja még mi minden fogja szórakoztatni a Szilveszter esti vendégeket.

Hogy a nyereségekről is szó esék, megemlítjük, hogy 15 anyai, 10 szerencsés-malac kerül kiadásra, a főnyeremény pedig egy hiszt liba fogja képviselni, ami macapóság főnyeremény. Lehetnek hídok és meleg átalak és talak lesz pászok és katonasereg és sok sok élvezetet nyújtó dolog, amit a rendezőség találékonyága fog kifundálni. A teljes programot legközelebb fogjuk ismertetni, mert hogy ez még bővíti, az több mint bizonyos.

„Eltiltoltják a nőket a kaszárnyákból.“

A következő levelet vetjük:

Tekintetes Szerkesztőség!

A „Külügy Hírlap“ dec. 2-ki számában olvasom a „A nők eltiltása a kaszárnyákból“ című közleményt. Bátorodom társaim nevében is e cikk ellen felzárulni, mert több jóraéssű leányunk arcába szökött a vér a hír halatára.

Nem ijedünk meg, hogy távoznunk kell és öröme el adadjak helyüket szegény, rokkant testvéreinknek ellenben több utárlást várunk azoktól a férfiktől, akik itthon vannak, s akiknek kötelességük volna a gyenge és törékvesző nőket férfiasan megoltalmazni.

Apát, testvért, vagy férjet adunk oda a heze szent ügyének és mi ezek helyét akarjuk pótolni. Minden igyekezzük oda járulni, hogy a reánk bízott munkát pontosan elvégzezzük.

Assal a tudattal léptünk a kaszárnyába, hogy neműk beosztása érdekében egy tisztesség s, új életet adni nyitunk meg. Eltávolították a megjelent bíróságok kirossza értekezése, látva azt, hogy munkánk lebecsülve és női jó hírnevünk nyilvános pölcögésre állított azsal a pár sorral, mely önszolgátságra volna felváltásunkat a

katonai fegyelem megjelölésével, a köi-erkölcsi és közegészség érdekével.

Szás érvet tudunk felsorolni védelmiükre, de azt azokra az igazi férfiakra bízom, akik nemer, jó értelemmel viseltetnek a védtelen nők iránt. Meghívtak bennünket a katonai hivatalokba, tehát nem érdemeltük meg, hogy ilyen rutul kiismerkedésnek önmagunk. Joggal kívánjuk, hogy jussanak békével bennünket és ne sértogessék az amagy is földalt lelkiünket újabb sebekkel, rosszuladulati közleményekkel. Ha majd elfő a béke és visszajönnek a jók és nemessék, akkor ugyis másképp lesz minden: visszavonulunk majd családi tűzhelyűnkhez, ahol senki sem bántgat minket megtorlás nélkül.

A női munkaadókat felsőbb rendelkezésre felváltják ugyan, ehhez nincs szavunk, amde hagyják meg őket a női tisztesség és jóhírnev megőrzésén. Ezt joggal elvárhatjuk mindenkitől!

A fegyelem állítólagos megjelölése, a háború egyedül évében a a közérkölcse és közegészség érdekében megőrzése egészen más lapra tartozik. A női önértékek és esepőtlen jóhírnevük megőrzésének a tekintetes Szerkesztőség lovaglására a a „Tiszta úl“ jóslására bízom.

Nagyvárad, 1917 december hó 13-án.

A m kir. 4 honvéd pótlásbizottság összes női irakal nevében:

Teljes tisztelettel:

Laduczky Kató.

A magunk részéről annyival inkább készséggel adunk helyt e nyilatkozatnak, mert köztudomás szerint a nagyváradi 4-es honvédgyalogos d. pótlásbizottság által alkalmazott női irakokra a Külügy Hírlap cikkének egy sora sem vonatkozik. Az itteni pótlásbizottság a női alkalmazottak intelligenciájára, szorgalmára és derék gárdája ellen nemcsak semmi tekintetben kifogás fel nem merült, hanem ellenkezőleg: valamennyiük munkássága és egész viselkedésük csak elismerést keltett. Az ő munkásságuk érdemét nem az utolsó lapra fogja följegyezni a harcok idők krónikása.

Fizetik az államsegélyeket.

Az államsegélyben részesülőkkel közlöm, hogy folyó évi december hó 1-től december 31-ig esedékes államsegélyek kifizetése végett december 17-án hétfőn a tüdőoltó lektanyában jelentkezzenek délelőtt 1-től 1300-ig, délután 5501-től 6300-ig, december 18-án kedden délelőtt 1201-től 2600-ig, délután 2601-től 2800-ig és 6801-től 7800-ig. December 19-án szerdán délelőtt 2801-től 3000-ig, 3201-től 3800-ig, 4001-től 4200-ig és 1801-től 7900-ig, délután 3001-től 3200-ig, 3601-től 4000-ig és 7901-től 8500-ig. December 20-án csütörtök délelőtt 4201-től 5500-ig, délután 8501-től 9500-ig. December 21-én pénteken délelőtt 9501-től 10150-ig.

Házi pénztár. December 17-én hétfőn délelőtt 1-től 200-ig, délután 5501-től 5700-ig. December 18-án kedden délelőtt 1301-től 1500-ig, délután 2601-től 2800-ig. December 19-én szerdán délelőtt 7801-től 7900-ig, délután 7901-től 8000-ig. December 20-án csütörtök délelőtt 4201-től 4400-ig.

A németek pusztítják az angol hajókat.

Berlin, december 14. A Wolff ügyvétség jelenti: E hó 12 én az Anglia keleti partján a kereskedelmi forgalom ellen intézett támadással egyidejűleg, a Kolbe János alkormány vezetése alatt álló könnyű haderő újlag megtámadta a Eergen és Shelland közli kísérő hajókkal biztosított forgalmat. Egy kísérő osztagot, amely hat gőzből állott, nyolceszer brutto tonna tartalommal, köztük egy felfegyverzett angol gőzöst, valamint az angol Patridge nevű rombolót és négy felfegyverzett órhajót a küzdelemben megsemmisítettünk. A Pellew nevű angol romboló megsérülten elmenekült. Haderőnk veszteség nélkül, nagyobb számú fogolyval, köztük négy tiszttel tért vissza.

A tengerészeti vezérkár főnöke.

Az orosz ellenforradalom.

Budapest, dec. 14. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A kormány nyilatkozatot bocsátott ki mely így szól:

Mindazokhoz, kik szenvednek és akiket kihasználnak!

A hadiellenforradalom lecsapással fenyeget. Kaledin és Butov az Ural és a Don vidékén kibontották a bsbenu sáskáját. Bielogrisdon megtörténtek az első ösztönözések. Az ellenforradalmi mozgalmak veszélyeztetik a béke kérdését és a forradalom aivmányait. A választási bizottság nem mharis lelaplenni a haditipárt vereségét és elhalgatta a választás eredményét.

A népbiztosok elhatározták, hogy szonnal meggyűljék az alkotmányozó gyűlést,

mihelyt 400 képviselő összegyűlt. Tegnap egy orosznyi ember, akik magukat képviselőknek edik ki a fehér gárda és a junkerek segítségével megosztotta a laurial palotát. A népbiztosok tartom az egész lakosságot érli, hogy segítsék a forradalom és a béke ügyét. Délen Kaledin, keleten Butov és a politikai központon pedig a hadiellenforradalom. A hadiellenforradalom központi bizottsága szabádatlan erőltetéseket költ Kaledinnek. A népbiztosok tanácsa nem fogja letenni a fegyvert, míg az ellenforradalom veszélye le nem veri és számít mizderki segítségére.

Eljen a forradalom! Eljen a béke! A népbiztosok tanácsa.

Tárgyalások Breszt-Littowszban.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügyvétség jelenti: December 13-án Breszt-Littowszban a teljes ülés a mindket részről való fegyverszünet egyes pontjait beható tanácskösos tárgyává tette. A tárgyalást december 14 én délelőtt folytatják.

* **Rekvium Belopotoczky Kálmán emlékére.** Tegnap este 8 órakor a Belopotoczky rekvium idejét. Ugy értesülünk, hogy a Kath. Központi feledehetlen alapú órák lelki üdvéért a gyászmitat ma reggel 8 órakor mondja Vucskits Gyula baronok az olasz plébánián len plébánián. A rekvium a Kath. Kör tagjai testületileg vesznek részt.

* **Miniszterek a királynál.** Böcöl jelentik: Weberle, Meszsey és Hadik miniszterek a király tartózkodási helyére mentek. Weberle még az éj folyamán visszamentek Budapestre.

* **December 31-ig lehet hadikölcsönt jegyezni.** A hivatalos lap közli, hogy a pénzügyminisztérium a 6 százalékos és 5 és fél százalékos hadikölcsönjegyzéseket december 31-ig bezárólag meghosszabbította.

* **A Tüzifa szövetség rendkívüli közgyűlése.** A bsbarmegyei Tüzifa-Szövetséget a Szalontai Lapok és a Sárrét támadták, mert a leközött faszennyeget a vagon hiány miatt nem szállíthatta le a szövetséget teljesen. E támadások folytán a szövetséget vezetősége december hó 21-ére rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyen válaszolnak a szövetséget ért támadásokra.

* **Popovits pénzügyminiszteri kinevezése.** Budapestről jelentik: A 8 O a) Utólag urja: Popovitsnak magyar pénzügyminiszteri kinevezése a legközelebbi napokban várható.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Neumann Herik 4 megkülönböztető parancsnokságheli népl. hadügyot a katonai érdemkeresz h díéltmnyes 3. osztályával, Frelinger József 101 gy e. balt ter. főhadügyot újlag másodszor a legfelső dícsérő elismeréssel, Sordy Lajos 84 tábori tüzérezredbeli ter. főhadügyot pedig a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki.

* **Harmincöt zsák diót foglaltak le.** A határrendőrök már megkezdtek munkájukat Nagyvárádon és környékén. Egy vot rendőrszolgálati feljelentésre kuttatott Boros Jenő mátkherakodónál a 35 zsák dió foglaltak le, amely bejelentve nem volt, a diót tükben árulják. A nagymennyiségű dió elhojtása miatt árdregítés vétsége miatt indítanak eljárást Boros Jenő ellen.

* **Temetés.** Nagy részvétel mellett ment végbe tegnap délután a hóal balált halt Kovács Zoltán bsbrel pléts temetése. A temetési szertartást Sulyok István esperes végezte. A temetésen a gyászabornult család jobarái, az elhunyt hős bajtársai nagy számmal vettek részt. — A dícsérő temetést Velsalovits Adolf és fia első nagyváradi

temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **A Stefánia-képkiallítás nyertesei.** A Stefánia-képkiallítás összes nyertesé nyelt 12 080 korona értékben a Hegedűs hírlapiradából elvitták a szerencsés nyertők, kiknek nevei: I. nyeresmény Keszthelyi Sándor vradleri jegy: 6. II-ik: Kain Rudolf III-ik: Kovács Lajos pramoctrei igazgató. IV-ik: Meszey Mártonné. V-ik: Borpida Bélant. VI-ik: Santó Sándor iskoligazgató. VII-ik: Salgó Gyula. VIII-ik: Réder Ferenc cégvezető. IX-ik: Schiller Dzsó tüzérszónkés. X-ik: Szabó Gyula. XI-ik: V. Szalai Gábor konyári tanító XII-ik: Zöld Gécsella Bihar. XIII-ik: Dr. Fornyó Miklós főtörzsorvos.

* **Rendelet a sertéshizlításról.** A hivatalos lap miniszteri rendeletet kösöl, amelynek értelmében aki a maga vagy más részére sertést hizlal, azt köteles 8 napon belül a hatóságna bejelenteni, a rendelet életlépte után pedig 48 óra belül. Ugyasintén be kell jelenteni a sertések számában beállott változásokat.

* **Katonák karácsonya.** A háboru eggyedik karácsonya lemet sok anyagot adott a jótékonyasághoz. S hála és köszönet miz darabok, akik mindig ott vannak, ahol tenni kell, most is önfeláldozó buszalommal igyekeznek a szeretet ünnepeit szebesít és beteg hőseinknek emlékeztetésé tenni. Ujabban a következő adományok folytak be: Spitzner Sámuel és fia 10 K, Neufeld Lipótné 10 K, Jován néni 10 K, Szabó Samu 20 K, Leban Lajosné 20 K, Markovits és Weinberger 10 K, Tulnay Andorvé 10 K, Salmner Viktorné 500 cigareta. Mindenem adományokat hálással köszönjük. Vannak azonban kórházaknak olyan súlyos beteg kóssal is, akik az énap csokélyke örömében nem vehetnek részt. Ezeknél a léssa szjak aszárazságot enyhítünk a legjobb cselekedet. — Mondjon le minden család egy üveg beöltöltöl a juttasom a súlyos szenvedőknek. De hálással vessünk bármiféle adományt (kálcs, alma, dió, téstestemű, cigareta) a kérők az Szendrői utca 9 sz. alá Pallys Lajosné leléssra hűdeni. — A Vörös-Kereszt Jobbké-osztály vezetősége

* **Kifosztották Mezötelegden a plebániát.** A közeli Mezötelegden nagyon megzavultak a közbiztonsági viszonyok. Pár nappal eze őt vakmerő gazemberek kirabolák az ottani római katolikus plebániát. Este 5 óra után Besszer Hugó plebánog rövid időre eltávoztól lakásáról. Míg távol volt, ismeretlen tettesek behatoltak a plebánia épületbe és azt kirabolák. Kinyitották a szekrényeket, ésőt hánytak mind nt és a kamarát kirabolák. A feltört sztel. fiókból elvitték 1200 korona készpénst a szobákból és a kamarából elvitték az összes fehérneműt, felsőruhát, továbbá zsebt, szalonkát és más élelmiszerit. A esendőrség keresi a hatórót.

* **Letartották a halálra kintzött gyermek nevelőanyját.** Míg-tuk tegnap, hogy a Farkas-teteven hírtelen meghalt a 4 éves Stear Imre, akif Major Illésnének adott ki a gyermekmenhely nevelésbe. A orvosrendőri hullaszemle megálapított, hogy a hullán hűlerőssnek, ütések nyomai láthatók, aminek alapján a rendőrség Major Illésné letartóztatásába helyezte

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
Fűzőszalon**

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Sziliget-színház
művésznőinek egye-
déli fűzőszállítója.
Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
legrövidebb idő alatt
elkészítetnek.

Belépési felhívás

a „Polgári Takaré-
és Segélyszövetkezet”

23-ik évtársulatába.

A „Polgári Takaré- és segély-
szövetkezet” 1918 január 1-én új évtársu-
latot nyit, mely 156 héten át vagyis 1920 év
végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban je-
gyezhet üzlet részleteket s minden üzlet rész után he-
tenként 1 korona fizetendő. A három év eltelté után
az évtársulat feloszlók s az összes jövedelem a részt-
vevők között felosztatik és mindenki megkapja a be-
fizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdi-
tani és örömeit nyújtani, a mennyiben minden tag
heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti
részletekben való befizetések dacára is a takaré-
pénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet osztalékokat
hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg
3/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsön-
kép felveheti.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai csekk
lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzlet
részletként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy
heti részlet befizetése után már mindenki megkapja
saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, vala-
mint mindazokat, kik az 1918. január 1-től kez-
dő 23-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, fel-
kérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyisé-
günkben (Hősök Lajos-utca 6. sz.) mielőbb
jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1917 november hó.

A „Polgári Takaré-
és Segélyszövetkezet”
igazgatói.

Kérem a t. kereskedő urakat
ujjonnan beírni

CURORRA nagykereskedésem

megtekintésére.

Nyitva d. e. 9-12-ig, d. u. 2-6-ig

Tisztelettel

BENEDEK

cukor- és nagykereskedő — Nagyvárad,
Rákóczi-ut — Moskovits pakta.
Telefon 1453.

Nagy Farácsonyi és saloncukor vásárló

IRÓGÉPEKET
VESZ, ELAD,
CSERÉL és JAVÍT
KARCZAG
ZÖLDFA-utca 5.

Mindenkinek

— jegyzünk hadikölcsönt —

ami iródként először a hadikölcsönös

gyermek vagy élet
biztosítást köt.

Készpénzfedezet nem kell.

A hadikölcsönt 15 vagy 20 év alatt magá-
val a kifizetési díj által letöltesíti.

Például: 10.000 korona VII. magyar hadi-
kölcsönre 30 éves egyen 10 év
alatti összeg befizet: gyermek bi-
tosítási díj 4936 koronát, életbi-
tosítási díj 4503 koronát.

Ugy elértés esetén, mint életbi elhalálozás
esetén az egész 10.000 korona hadi-
kölcsön esedékes.

Részletes tervezettel szívesen szolgálunk

ATLAS életbiztosító r.-t. magyar-
országi vezérképviselőisége
Budapest VI., Andrássy-ut 13. Telefon 307.,
valamint vidéki kirendeltségeink.

Nagyvárad kirendeltség:

Hegedüs-Hirlapiroda

Rákóczi-ut 2. szám. Telefonszám 13-01.

Beraktározás!

Áruk, tárgyak, termények stb. rövidebb
hosszabb ideig való beraktározására meg-
felelő helyiségek, ezeken kívül boros
és száraz pincék, istállók, kocsihelyek is
állnak rendelkezésre. A beraktározott
tárgyakat tűz és betörés ellen biztosít-
juk. Kiszáradtatás, felvilágosítás szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa
Készvénytársaság
beraktározási osztálya.

Iroda: Sze-passa, 24. számú lépcső.
!! Telefon 14-00. !!

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFA-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfram szálak Tangerang-égők
állandóan rektáron.

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az
Általános Takarékpénztár kebelében működik, Nagy-
várad, Bémer tér 2. 1918. január 1-én nyitja meg

XVI. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegy-
zésével történik, melynek mindegyike után hetenként
20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, va-
gyis 156 hétig tart, aminek eltelté után a tagok az
általuk megtakarított tőkét az elért haszonban való
arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötele-
vényre kölcsönköt folyósít s a folyósított kölcsönök
heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A
befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével minden-
nap délelőtt 9-12 óráig, délután 3-5 óráig tör-
ténnek.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapok
kötődnek, melyekkel befizetéseiket postamentesen
eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én meg-
kezdjük, ezért felkérjük a belépni szándékozókat a
előbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1917 november hó.

Általános
Takarékszövetkezet.

Hordók

különböző nagyságban

eladóknak.

Moskovits Mór és Fia r.-t.-nél

Rozsnavári-utca.